

Iäkkäiden henkilöiden palvelukokonaisuutta koskevan lainsäädännön uudistaminen

Vanhuspalveluja koskeva lainsäädäntö on monelta osin kattavaa ja toimivaa. Palvelujen kysyntää vastaava toteutus ja sisällöllisen kehittämisen vaatimukset edellyttävät strategista valintaa rahoituksen kohdentamisesta niiden toimeenpanoon.

Tarvitaan resursseja ja päätöksiä riittävästä moniammatillisesta henkilöstöstä vanhuspalvelujen kokonaisuudessa sekä palveluprosessien ja palvelujen kehittämistä ikääntyneiden ihmisten moninaisiin yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseksi tavoilla, jotka ovat asiakas- ja potilasturvallisia ja turvaavat ihmisarvoisen vanhuuden. Näin myös työ vanhuspalveluissa kehittyisi nykyistä mielekkäämmäksi ja vähemmän kuormittavaksi, mikä puolestaan edistäisi rekrytointeja ja työhön sitoutumista.

Ikääntyneiden henkilöiden asumisen kehittämistä koskeva työryhmän ehdotus 1 on kannatettava.

Asiakas- ja palveluohjauksen kehittämistyötä on jatkettava vahvistamalla myös yhteisöllisen, osallistavan ryhmämuotoisen palveluohjauksen käyttöä (ks.

https://archive.uef.fi/arkisto/documents/PROMEQ_Policy_Brief.pdf)

Omavalvonnan kehittäminen on välttämätöntä raportissa esitetyillä tavoilla. Omavalvonnan tulee toteutua systemaattisena osana laatutyötä ja integroituna työn arkeen.

Kuten raportissa todetaan, tavallisen palveluasumisen poistaminen lainsäädännöstä vaikuttaisi myös muihin sosiaalihuollon asiakasryhmiin kuin iäkkäisiin henkilöihin. Ennen jatkovalmistelua tarvitaan kaikkia asiakasryhmiä koskeva selvitys ja arviointi mahdollisine kehittämishankkeisiin perustuvine kokeiluineen pohditun lakimuutoksen vaikutuksista.

Kysymykseen omaishoidon tuesta annetun lain muuttamiseen siten, että omaishoidon tukea voitaisiin myöntää myös tavallisen palveluasumisen asiakkaille, on vaikea ottaa kantaa ilman yksityiskohtaisempaa tietoa lakiin tehtävistä muutoksista sekä vastuukysymysten ja valvonnan määrittelyistä.

Kannan muodostaminen kotipalvelujen tukipalvelujen erottamiseksi omaksi palvelumuodokseen vaatii lisäselvityksiä työryhmän raportissa esitetyllä tavalla sosiaalihuoltolain uudistuksen yhteydessä. Selvittämistä vaativat mm. tukipalvelujen sisällöt, toteuttajat sekä tukipalvelujen laadun ja turvallisuuden varmistaminen. Kotipalvelun ja tukipalvelujen sisältöjä tulee kehittää nykyistä monimuotoisemmiksi, jotta niillä kyetään vastaamaan yksilöllisiin avun, tuen ja osallisuuden tarpeisiin.

Työryhmän raportissa ei varsinaisesti oteta kantaa vanhuspalvelulain johtamista koskevan säännöksen (21 §) kehittämistarpeisiin. Vanhuspalvelujen valvonnassa esille tulleet epäkohdat kertovat kuitenkin tarpeista kehittää johtamisen osaamista ja käytäntöjä, joihin vanhuspalvelulaki

sekä muu sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö antavat tukea. Johtamisella on varmistettava asiakastyön osaaminen takaamaan asiakas- ja potilasturvalliset palvelut. Lähijohtajien on osallistavan ja valmentavan työn sisältöjen johtamisen ja hallinnollisten tehtävien ohella hallittava hyvä henkilöstöjohtaminen ja siihen liittyvä osaamisen johtaminen sekä työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden johtaminen.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry

Jaana Manssila
erityisasiantuntija